

være 66. I den Grundlov, vi nu nylig har vedtaget, er jo ogsaa Landstingsmændenes Antal fastslaaet, og for Folketingsmændenes Antal er der sat en Grænse, medens det i øvrigt overlades til Valgloven at bestemme deres Antal indenfor denne Grænse.

Hvad Valgmaaden angaar, har Juni-Grundloven ikke noget om Forholdstalsvalg til noget af Tingene; den Gang var denne Valgmaade jo ikke bragt til Veje. I 1866 indsatte man en Bestemmelse om, at Landstingsmændene skulde vælges efter Forholdstals. Derimod ikke Folketingsmændene. Tværtimod, den Bestemmelse, som var indsat i Grundloven angaaende dette Forhold, slog jo fast, at der skulde vælges en Mand i hver Kreds: „Enhver Valgkreds vælger en blandt dem, der have stillet sig til Valg“. Der kunde altsaa ikke være Forholdstalsvalg. Saaledes som Sagen nu foreligger, er Forholdstalsvalget slaaet fast i Grundloven for begge Tings Vedkommende. For Landstingets Vedkommende er det jo betydelig mere udvidet, end det er i den endnu gældende Grundlov, hvor Forholdstalsvalg alene anvendes ved Valg af Landstingsmænd, derimod ikke ved Valg af Valgmænd. Fremtidig bliver det anvendt begge Steder, og, for Valgmændenes Vedkommende i en, synes mig, ret tilfredsstillende Form, idet Valgmandsvalgene foregaar i Folketingskredsene, altsaa i temmelig store Kredse, hvorved ogsaa Mindretallene i Sognene, naar de slaar sig sammen, kan blive repræsenterede ved Valgmænd, hvad de jo vanskeligt vilde kunne, hvis Valgene foregik i de enkelte Kommuner.

For Folketingets Vedkommende er det jo bestemt, i § 32, at Valgmaaden, som det i øvrigt overlades til Valgloven at bestemme, skal sikre, at de forskellige Anskuelser bliver ligeligt repræsenterede, hvilket jo kun kan ske derved, at der anvendes en eller anden Form for Forholdstalsvalg. Nu er man blevet enig om i denne Valglov at fastsætte Forholdstalsvalget ved Valgene til Folketinget saaledes, at det sker i Forbindelse med Valg i Enkeltmandskredse, hvad jo ogsaa Grundlovens § 32 nævner som noget, man kan gøre. Det har medført ikke ringe Vanskeligheder at opnaa Enighed om denne Sag. Fra Folketingets Side er det i det hele, eller i alt Fald i aldeles overvejende Grad, blevet krævet, at Enkeltmandskredsene opretholdes. Man er saa, for at Forholdstallet kunde komme nogenlunde til sin Ret, blevet enig om at bestemme, at Tillægsmandaterne som i Lighed med, hvad der tidligere har været oreslaaet, indføres ved Siden af Valgene i

Kredsene, skal staa i et vist Forhold til Kredsens Antal, nemlig som 1:4. Man staar her overfor den Vanskelighed, at for at kunne gennemføre dette Forhold, er man nødt til enten at forøge Folketingsmændenes Antal ret betydeligt eller ogsaa at gaa den Vej at indskrænke de nuværende Kredsers Antal stærkt, og ingen af disse Udveje var let at vælge. Der var særlig i dette Ting i 1913—14, da vi behandlede Sagen, megen Uvillie imod at forøge Folketingsmændenes Antal saa stærkt, som det den Gang var foreslaaet, og jeg er ogsaa klar over, at Befolkningen i al Almindelighed ikke er begejstret for en saadan Forøgelse. Paa den anden Side er det jo overmaade vanskeligt at nedlægge Kredse i stort Antal. Det synes Folketingsmændene ikke om, og Befolkningen heller ikke, den vil helst saa vidt muligt beholde Kredsene, som de er, idet man indenfor den enkelte Kreds kender hinanden og er vant til at arbejde sammen. En fuldstændig Omkalfatring af alle Landets Valgkredse, som jo vilde blive nødvendig, hvis man skulde indskrænke Folketingsmændenes Antal ret stærkt, vilde have mødt meget stor Modstand. Under almindelige Forhold tror jeg, at det vilde have været umaadelig vanskeligt at komme til Enighed om Valglovsforslaget, men Enighed derom er jo nødvendig, naar man er enig om Grundlovsforslaget, thi den nye Grundlov kan ikke komme til at virke, uden at der ogsaa kommer en ny Valglov, og da man ønskede at faa den nye Grundlov og opnaaede Enighed derom, var man nødt til at blive enig ogsaa om Valglovsforslaget, og det er man saa blevet, med megen Resignation, fra forskellige Sider, og jo ogsaa med den Tanke, at skulde den nye Valglov vise sig at være behæftet med store Mangler, og skulde der blive megen Misfornøjelse med den, kan den jo for Valgmaadens Vedkommende forandres.

Den Valgmaade, der nu indføres, med Forholdstalsvalg i Forbindelse med Valg i Enkeltmandskredse, medfører efter min Opfattelse — og jeg tror ikke godt, det kan modsiges — to betydelige Mangler. For det første vil det, naar Partierne nu stærkt deler sig, hvad de jo vil være henviste til for at faa saa stor Del i Tillægsmandaterne som muligt, meget let føre til, at der i adskillige Kredse vælges Folketingsmænd med et lille Stemmetal, et afgjort Mindretal af Kredsens Vælgere, og det er jo i og for sig ikke heldigt. Den anden Mangel er, at ved denne Valgmaade vil Partierne Landet over vel tilnærmelsesvis kunne blive repræsen-